

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki

SSN Romuald Dalewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Prokuratury Okręgowej w Sz.

przeciwko R. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 lipca 2023 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie
z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt VI Pa 40/20,

**uchyla zaskarżone postanowienie i orzeczenie o kosztach
postępowania zażaleniowego pozostawia do rozstrzygnięcia
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 30 listopada 2022 r., odrzucił skargę kasacyjną Prokuratury Okręgowej w Szczecinie.

Sąd ten ustalił, że wyrokiem z 18 grudnia 2020 r., Sąd Okręgowy w Szczecinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w Szczecinie przeciwko RS o zapłatę - na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 23 stycznia 2020 r. w pkt 1 pierwszym zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w Szczecinie na rzecz RS

kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w pkt 2 zasądził od Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w Szczecinie na rzecz RS kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego, sprostowany postanowieniem z 5 lutego 2021 r. zaskarżyła w całości skargą kasacyjną Prokuratura Okręgowa, reprezentowana przez adwokata KG. W pierwszej kolejności skarżący podał w skardze, że precyzuje oznaczenie strony powodowej w ten sposób, że w miejsce dotychczasowego oznaczenia zmienia oznaczenie na „Prokuratura Okręgowa w Szczecinie. Skarżący zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości”.

Do przedmiotowej skargi kasacyjnej przedłożono pełnomocnictwo udzielone adwokatowi KG o następującej treści: „pełnomocnictwo do reprezentowania Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, w sprawie z powództwa Prokuratury Okręgowej w Szczecinie przeciwko RS o zapłatę”. Pełnomocnictwo upoważniało do występowania w imieniu mocodawcy we wszystkich sprawach, postępowaniach przed sądami powszechnymi i administracyjnymi, Sądem Najwyższym. Podpisane zostało przez Prokuratora Okręgowego RD - Prokuratora Prokuratury Regionalnej.

Zarządzeniem z 26 maja 2021 r., Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną wraz z aktami sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie - jako przedwcześnie przedstawioną Sądowi Najwyższemu - w celu weryfikacji dopuszczalności skargi kasacyjnej wniesionej przez pełnomocnika procesowego strony powodowej oznaczonej w zaskarżonym wyroku jako „Skarb Państwa - Prokurator Okręgowy w Szczecinie”, gdy zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie zastępstwo Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym sprawuje Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

Zarządzeniem z 13 lipca 2021 r., Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Szczecinie zobowiązał pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej w terminie 7 dni przez wykazanie, że złożyła ją Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej powoda. Pomimo skutecznego doręczenia przedmiotowego zobowiązania pełnomocnikowi powoda w 21 lipca 2021 r., brak formalny skargi kasacyjnej nie został uzupełniony.

Postanowieniem z 3 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił wniosek Prokuratury Okręgowej w Szczecinie o sprostowanie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 18 grudnia 2020 r. w przedmiocie sprostowania oznaczenia strony powodowej przez zastąpienie dotychczasowego - oznaczeniem: „Prokuratura Okręgowa w Szczecinie”.

Sąd Okręgowy podniósł, że skargę kasacyjną w niniejszej sprawie wniosła Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, która równocześnie „sprecyzowała” w skardze oznaczenie strony powodowej w ten sposób, że w miejsce dotychczasowego oznaczenia zmieniła oznaczenie na „Prokuraturę Okręgową w Szczecinie”. Z uwagi na to, że zarówno w pozwie, jak i w całym dotychczasowym postępowaniu, w tym w obu wyrokach, strona powodowa określana była wyłącznie jako „Skarb Państwa - Prokuratura Okręgowa w Szczecinie” (pozew) lub „Skarb Państwa - Prokurator Okręgowy w Szczecinie” (oba wyroki), zastąpienie tych podmiotów na etapie badania dopuszczalności skargi kasacyjnej zupełnie innym (choć właściwym) podmiotem, tj. „Prokuraturą Okręgową w Szczecinie” - wobec odrzucenia wniosku o sprostowanie wyroku w tym zakresie przez Sąd Okręgowy - nie znajduje podstaw prawnych. Właściwe oznaczenie strony powodowej wiąże się bowiem w niniejszej sprawie z kwestią posiadania legitymacji czynnej i nie może być dowolnie kształtowane przez sąd w postępowaniu mającym na celu badanie dopuszczalności skargi kasacyjnej, (w szczególności w oderwaniu od treści obu wyroków).

W rezultacie, nie sposób pominąć w ocenie Sądu Okręgowego przy badaniu dopuszczalności skargi kasacyjnej Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, że zaskarżony skargą wyrok (a także poprzedzający go wyrok Sądu pierwszej instancji) wskazuje jako stronę powodową Skarb Państwa-Prokuratora Okręgowego w Szczecinie, a zatem skargę kasacyjną od tego wyroku może złożyć tylko ten podmiot, którym bez wątpienia nie jest Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, która tę skargę złożyła, pomimo że nie występowała ani przed Sądem I instancji ani przed Sądem II instancji.

Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego oznacza, że skargę kasacyjną złożył podmiot, który nie ma legitymacji procesowej do złożenia skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie i już choćby z tego powodu skarga powinna podlegać odrzuceniu jako niedopuszczalna. Nawet jednak, gdyby doszło do sprostowania treści skargi

kasacyjnej przez prawidłowe, tj. zgodne z treścią zaskarżonego wyroku, oznaczenie strony powodowej i złożenie pełnomocnictwa upoważniającego adwokata KG do reprezentowania tej strony przed Sądem Najwyższym, to nie wpłynęłoby to na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie skargi. Podmiot działający w postępowaniu przed sądami powszechnymi jako *stacio fisci* Skarbu Państwa, reprezentowany przez radcę prawnego lub adwokata, pozbawiony jest bowiem zdolności postulacyjnej.

Sąd Okręgowy wskazując na orzecznictwo Sądu Najwyższego podniósł, że z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wynika (...) norma o charakterze procesowym przyznająca zdolność postulacyjną przez Sądem Najwyższym wyłącznie Prokuraturii Generalnej i pozbawiająca jednocześnie tej zdolności adwokatów i radców prawnych. Wyłączne zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną obejmuje także czynności związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowane przed sądem niższej instancji, takie jak wniesienie skargi kasacyjnej. Skarżący nie wykazał, aby Prokuratura Generalna przekazała niniejszą sprawę do prowadzenia innemu podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa (art. 8b ust. 5 ustawy).

Sąd Okręgowy, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., odrzucił, jako niedopuszczalną, skargę kasacyjną wniesioną przez podmiot nieuprawniony.

Sąd Okręgowy dodał, że wydał powyższe postanowienie odrzucające skargę kasacyjną ponownie, ponieważ w poprzednim postanowieniu z 3 września 2021 r., błędnie określił stronę powodową - zarówno w sentencji, jak i w uzasadnieniu postanowienia (zamiast Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w Szczecinie - wskazał Skarb Państwa-Prokuratorę Okręgową w Szczecinie). Na skutek tego błędu Sąd Najwyższy rozpoznał sprawę również z powództwa błędnie określonego podmiotu.

Na postanowienie Sądu Okręgowego zażalenie wniósł powód domagając się jego uchylenia w całości. Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj.

1. naruszenie art. 379 pkt 2 k.p.c., w zw. z art. 378 § 1 k.p.c., w zw. z art. 89 § 1 k.p.c., w zw. z art. 130 § 1 k.p.c., polegające na niestwierdzeniu przez Sąd II

instancji nieważności postępowania w sytuacji w której Skarb Państwa - Prokuratura Okręgowa w Szczecinie nie udzieliła pełnomocnictwa procesowego do reprezentacji adwokatowi KG, w związku z czym pełnomocnik powinien na podstawie art. 130 § 1 k.p.c., zostać wezwany do przedstawienia pełnomocnictwa do reprezentacji Skarbu Państwa - Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, co w niniejszej sprawie nie miało jednak miejsca, podczas gdy z treści złożonego w sprawie pełnomocnictwa wynika, że wolą podmiotu udzielającego pełnomocnictwo było udzielenie pełnomocnictwa w imieniu Prokuratury Okręgowej w Szczecinie co powinno zostać zbadane przez Sąd I instancji, a więc Sąd II instancji powinien stwierdzić nieważność postępowania i znieść całe postępowanie przed Sądem I instancji w celu wyeliminowania tego braku.

2. naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej powoda z uwagi na uznanie, że w sprawie występują inne przyczyny niedopuszczalne jej rozpoznanie tj. nie została ona złożona przez podmiot posiadający zdolność postulacyjną przed Sądem Najwyższym, podczas gdy w sprawie doszło do sprecyzowania oznaczenia strony powodowej w skardze kasacyjnej oraz w sprawie występuje nieważność postępowania określona w zarzucie nr 1.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o odrzucenie zażalenia i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu.

Przede wszystkim w niniejszej sprawie wymaga przypomnienia, że postanowieniem z 3 września 2021 r., Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną strony powodowej. Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna bowiem została złożona przez podmiot niemający legitymacji procesowej do jej złożenia. Sąd ten podkreślił, że w sprawie strona powodowa oznaczona była jako: Skarb Państwa – Prokurator Okręgowy w Szczecinie. Na skutek zażalenia strony powodowej Sąd Najwyższy postanowieniem z 12 października 2022 r., uchylił postanowienie Sądu Okręgowego w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej. Sąd

Najwyższy w motywach rozstrzygnięcia po pierwsze jednoznacznie ustalił, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze sprawą ze stosunku służby gdzie pracodawcy przysługuje tzw. szczególna zdolność sądowa. Pracodawcą a więc stroną postępowania w sprawach za zakresu prawa pracy nigdy nie jest Skarb Państwa, lecz państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do samodzielnego zatrudniania pracowników. Dalej Sąd Najwyższy podkreślił, że udzielone w sprawie pełnomocnictwo od samego początku dotyczyło stosowania prawa pracy (roszczenia o zapłatę) odniesieniu do stosunku służby prokuratora w stanie spoczynku i nie wymagało zaangażowania Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Zwrócić należy uwagę, że Sąd Najwyższy uchylając zaskarżone postanowienie wyjaśnił, że ocenie Sądu Okręgowego w pierwszej kolejności podlegać będą okoliczności związane z prawidłowym ustaleniem dla ważności postępowania – oznaczenia strony powodowej w sprawie i następnie Sąd oceni udzielone pełnomocnictwo (zatem czy właściwy podmiot udzielił pełnomocnictwa do wniesienia skargi kasacyjnej).

Sąd Okręgowy odrzucając po raz kolejny skargę kasacyjną skupił się głównie na kwestii jaki podmiot oznaczony jest w wyrokach Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego jako powód (Skarb Państwa – Prokurator Okręgowy w Szczecinie) stwierdzając przy tym, że ten podmiot winien udzielić pełnomocnictwa do wniesienia skargi kasacyjnej). Natomiast Sąd Najwyższy podkreślił, że istotą badania dopuszczalności skargi kasacyjnej jest jak już wskazano wyżej właściwe ustalenie strony powodowej (którą niewątpliwie nie jest Skarb Państwa – Prokurator Okręgowy w Szczecinie oznaczony w obu wyrokach Sądów powszechnych). Skoro strona powodowa nie została oznaczona właściwie nie można wymagać od podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną, aby pełnomocnictwo zostało udzielone przez podmiot, który de facto nie jest stroną postępowania. Takie rozumienie sprawy, że skarga kasacyjna ma zostać złożona przez stronę powodową błędnie oznaczoną pozbawia rozpoznania sprawy pod kątem nieważności postępowania.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c., oraz art. 108 k.p.c.,).

[as]

T.L.